

Zagorui I. Constitutionalization of Social and Economic Rights: the Ukrainian View of the Problem

The fundamental importance of the idea of human rights in the process of state building in Ukraine requires the specification of the problem of ensuring social and economic rights. In the theoretical and legal aspect this is formulated as their constitutionalization. It also means not only the formulation of this problem, but also the study of ways to solve it as soon as possible. In the article the concept of constitutionalization, which has the status of a category of science of the theory of law and the state, is considered. The necessity of this process, which indicates the practical significance of research in this direction, is proved. The author relies on two ways of constitutionalization, according to which the relevant procedure in relation to social and economic rights can be implemented. The first way is regulatory and legislative way, when the corresponding legal norm is raised to the level of constitutional norm. The second way is normative and interpretative way, when the relevant legal norms are implemented in various branches of law on the basis of decisions of the Constitutional Court. Moreover, it emphasizes the need to avoid over-etatization of this process, in particular, it concerns the correlation of the principles of the social state with the principles of a market economy. The importance and role of government in carrying out such work is emphasized. In addition, one should be wary of the experience of other states that have taken steps in solving problems of this type. When considering the declaration of social and economic rights in the constitutions of Ukraine in the socialist period (the period of the "Soviet pseudo-statehood"), the author supports the opinion of Russian scientists about the "nominal" rather than the "normative" nature of these provisions. It is shown that the process of constitutionalization of social and economic rights and freedoms of man and citizen in Ukraine was initiated by the Constitution of Ukraine in 1996, its main characteristics are given: equalization with other rights, the emergence of new norms that have never happened before, an orientation to international legal acts.

The main conclusions are as follows: the concept of constitutionalization to characterize modern processes in the field of social and economic rights is consistent with modern domestic practice; the modern process of constitutionalization, although imperfect, is developing in accordance with international trends.

Keywords: constitution, constitutionalization, human rights, social and economic rights, positive rights.

УДК 349.6

М. І. Єрофєєв

ВПЛИВ РЕФОРМИ УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ВОДНИХ ВІДНОСИН НА ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ПИТАНЬ ВОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ВОД

У статті розглянуто особливості реформування управління в галузі водних відносин, наслідки впливу цього реформування на повноваження органів місцевого самоврядування з питань водокористування, охорони вод. Зроблено висновки та надано аргументовані пропозиції, спрямовані на удосконалення водного законодавства в частині, що стосується участі органів місцевого самоврядування в управлінні водним господарством.

Ключові слова: реформування управління в галузі водних відносин, водокористування, охорона вод, водне законодавство, водні ресурси, водний басейн.

Постановка проблеми. За останні роки в Україні досить активно здійснюються заходи з реформування управління водним господарством, спрямовані на запровадження так званого інтегрованого управління [1] за басейновим принципом. Відповідно до документів, що забезпечують його запровадження [2], це реформування передбачає, серед інших заходів, і певний перегляд повноважень центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування. Оскільки водні проблеми, стан водного господарства зачіпають інтереси насамперед певних регіонів, то виникає потреба оцінки зазначеного реформування з погляду його впливу на ефективність участі в управлінні водним господарством органів місцевого самоврядування, які за своїм статусом мають вирішувати всі питання місцевого значення, зокрема й ті, що стосуються водокористування, охорони вод.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управління у сфері водних відносин, зокрема й участь у ньому органів місцевого самоврядування, почали активно досліджувати в юридичній літературі за останні роки в публікаціях В. І. Андрейцева, Н. В. Вострікової, В. І. Гордєєва, Л. Р. Данилюка, Н. Р. Кобецької, А. В. Кулька, Н. Р. Малишевої, Ю. С. Петлюка, М. А. Хвесіка, І. Є. Чумаченка, Ю. С. Шемшученка та інших. Така увага до цього питання свідчить про актуальність водної проблематики та потребу у визначенні перспектив удосконалення правового регулювання водних відносин.

Формування цілей. У запропонованій статті ставиться за мету дослідити особливості реформування управління в галузі водних відносин та оцінити наслідки впливу цього реформування на повноваження органів місцевого самоврядування з питань водокористування, їх (повноважень) правове забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Передусім зазначимо, що у реформуванні управління у сфері водних відносин можна виділити два аспекти – екологічний та адміністративний. Екологічний аспект зумовлений запровадженням інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом – це підхід до управління водними ресурсами, відповідно до якого основною одиницею управління виступає район річкового басейну. Останній (район річкового басейну) визначається як головна одиниця управління в галузі використання й охорони вод та відтворення водних ресурсів, що складається з річкового басейну (сусідніх річкових басейнів) та пов'язаних з ними прибережних і підземних вод (ст. 1 Водного кодексу України). В Україні передбачено встановлення дев'яти районів річкових басейнів: район басейну річки Дніпро; район басейну річки Дністер; район басейну річки Дунай; район басейну річки Південний Буг; район басейну річки Дон; район басейну річки Вісла; район басейну річок Криму; район басейну річок Причорномор'я; район басейну річок Приазов'я. У межах встановлених районів річкових басейнів центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, може виділяти суббасейни (ст.13-1 Водного кодексу України).

Визнання річкового басейну як основного об'єкта управління уможливило запровадження адекватної цьому об'єкту структури управління.

На сьогодні важливими елементами такої структури є басейнові управління водного господарства та басейнові ради.

Басейнові ради – це консультативно-дорадчі органи в межах території річкових басейнів, утворених при центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, для забезпечення раціонального використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів, інтегрованого управління ними. Басейнові ради утворюються Держводагентством для вироблення пропозицій та забезпечення узгодження інтересів підприємств, установ та організацій у галузі використання та охорони вод і відтворення водних ресурсів у межах басейну. До складу басейнових рад входять представники центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, інших зацікавлених організацій, установ, підприємств та представники громадськості (ст. 13-3 Водного кодексу України). Цим радам надані досить широкі повноваження, зокрема, право: схвалювати проект плану управління річковим басейном; брати участь у заходах з реалізації плану управління річковим басейном; надавати пропозиції щодо залучення коштів бюджетів різних рівнів та інвестицій для виконання заходів плану управління річковим басейном; схвалювати інформацію про хід виконання плану управління річковим басейном; надавати пропозиції щодо екологічних цілей плану управління річковим басейном та можливих відхилень від строків їх досягнення; розглядати питання водогосподарського балансу та соціально-економічного розвитку на території річкового басейну; надавати пропозиції щодо життєв найважливіших (пріоритетних) заходів з екологічного оздоровлення річкового басейну та механізмів їх фінансування тощо [3].

Басейнові управління водного господарства належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства та гідротехнічної меліорації земель, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів – Державного агентства водних ресурсів України (Держводагентство), котре й затверджує положення про ці управління. На басейнові управління покладається забезпечення на території відповідного басейну (суббасейну) реалізації державної політики у сфері управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів, розвитку водного господарства, а також координація діяльності організацій, що належать до сфери управління Держводагентства, із зазначених питань у межах відповідного річкового басейну (див., зокрема п. 1.3 Положення про Дністровське басейнове управління водних ресурсів: Наказ Держводагентства від 23.01.2018 № 23) [4].

Басейнові ради та басейнові управління мають взаємодіяти із системою територіальних органів Держводагентства. До них належить, зокрема, сектор у Вінницькій (або Волинській; Дніпропетровській; Донецькій, Луганській та Харківській; Житомирській; Закарпатській; Запорізькій; Івано-Франківській; Кіровоградській; Львівській; Миколаївській; Одеській; Полтавській; Рівненській; Сумській; Тернопільській; Херсонській та у

м. Севастополі; Хмельницькій; Черкаській; Чернівецькій; Чернігівській) області Державного агентства водних ресурсів України. Згідно з Положенням про цей сектор [5] він забезпечує видачу, анулювання, здійснення переоформлення дозволів на спеціальне водокористування; погоджує нормативи водопостачання; встановлює режими роботи для орендованих водних об'єктів; погоджує договори оренди водних об'єктів; погоджує проекти на проведення робіт на землях водного фонду (крім робіт на землях, зайнятих морями), пов'язаних з будівництвом гідротехнічних, лінійних та гідрометричних споруд, прокладенням кабелів, трубопроводів, інших комунікацій, а також виконанням бурових та геологорозвідувальних робіт; погоджує проекти встановлення розмірів смуг відведення та режиму користування ними; погоджує межі зон санітарної охорони водних об'єктів; погоджує створення на річках та у їх басейнах штучних водойм та водопідпірних стінок; погоджує документацію із землеустрою у випадках та порядку, визначених Земельним кодексом України та Законом України «Про землеустрій» щодо відповідності зазначеної документації водному законодавству (крім документації із землеустрою, що стосується морів, морських заток та лиманів, а також їх прибережних захисних смуг) тощо.

Відповідно до басейнового принципу управління (згідно з наказом Держводагентства від 01.03.2018 № 95 (у редакції наказу від 04.04.2018 № 151) «Про затвердження організаційної структури Державного агентства водних ресурсів») [6] в Україні, окрім 13 басейнових управлінь водних ресурсів, утворено також 14 регіональних офісів водних ресурсів (через реорганізацію обласних управлінь водних ресурсів) та один міжрегіональний офіс захисних масивів дніпровських водосховищ. Ці офіси беруть участь у розробленні водогосподарських балансів та вирішенні питань, пов'язаних із міжбасейновим розподілом стоку річок і використанням прикордонних вод; за координацією басейнових управлінь водних ресурсів бере участь в організації роботи басейнових рад; розробляє довгострокові прогнози та пропозиції щодо основних напрямів розвитку гідротехнічної меліорації земель та використання меліорованих угідь; здійснює моніторинг підтоплення сільських та селищних населених пунктів тощо (див., зокрема Положення про Регіональний офіс водних ресурсів Полтавської області, затверджене наказом Держводагентства від 10.08.2018 № 585).

Огляд організаційної структури управління водним господарством, охороною та використанням водних ресурсів за басейновим принципом свідчить про тенденцію до переведення на регіональний рівень управління основного навантаження з реалізації політики, програм і завдань, спрямованих на забезпечення належного екологічного стану водного басейну, якості водних ресурсів, узгодження економічних та екологічних інтересів у процесі водокористування. Лежить таке навантаження на розгалужену систему басейнових та територіальних органів управління водним господарством, які мають взаємодіяти, доповнювати один одного, узгоджувати свої дії, робити кожний свій вклад у прийняття та реалізацію рішень з питань використання водних ресурсів.

При запровадженні нових підходів щодо організації державного управління в галузі використання й охорони вод і відтворення водних ресурсів, що має здійснюватися за басейновим принципом, без уваги не залишилися й органи місцевого самоврядування. Аналізуючи наслідки цієї уваги з боку законодавця, констатуємо, що органи місцевого самоврядування на шляху реформування управління у цій сфері за останні роки дещо втратили й дещо набули. Безумовно, позитивно треба оцінити передбачену Водним кодексом України та іншими нормативно-правовими актами участь органів місцевого самоврядування в роботі басейнових рад відповідних річкових басейнів. Це дає змогу їм узяти безпосередню участь у розробці різного роду заходів з управління річковим басейном, узгодженні питань водогосподарського балансу та соціально-економічного розвитку відповідної території, залучення місцевих бюджетів для виконня заходів з екологічного оздоровлення річкового басейну тощо. Проте не можна оминати того, що в басейнових радах органи місцевого самоврядування не є ключовими фігурами, а розчиняються серед інших членів цих рад, котрі презентують різні установи, підприємства, організації (див. п. 10 Типового положення про басейнові ради, затвердженого наказом Мінприроди від 26.01.2017). Приміром, до складу Басейнової ради річки Тиси, утвореної 25.10.2018 [7], увійшли такі представники: водокористувачів – ПрАТ «Єврокар», ТДВ «Закарпатський рибокомбінат», ТОВ «Водоканал Карпатвіз»; наукових організацій – ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кафедра екології та охорони навколишнього природного середовища Інституту гідробіології Національної академії наук України; органів влади – Департаменту житлово-комунального господарства, будівництва та інфраструктури Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатської обласної ради, Закарпатського Центру з гідрометеорології; громадських організацій – Громадської ради при Закарпатській обласній державній адміністрації, Регіональної асоціації органів місцевого самоврядування «Закарпаття – за чисте довкілля», Закарпатської обласної організації «Всеукраїнська екологічна ліга» та Басейнового управління водних ресурсів річки Тиси.

Зазначимо й те, що консультативно-дорадчий статус басейнових рад, що утворюються при Держводгоспі, характер (форма) роботи цих рад (їх засідання мають проводитися за потреби, але не менше ніж два рази на рік) самі собою не сприяють активному, оперативному їх використанню для вирішення нагальних водогосподарських питань, які хвилюють територіальні громади, інтереси яких у зазначених радах представляють органи місцевого самоврядування.

Оцінюючи ж наслідки для органів місцевого самоврядування інших змін до Водного кодексу України з питання їх участі у регулюванні водних відносин, зауважимо, що вони головню були спрямовані на зменшення відповідних повноважень цих органів. Зокрема, зі ст. 8-1 Водного кодексу України послідовно вилучено повноваження обласних, Київської та Севастопольської міських рад щодо розпорядження водними об'єктами

місцевого значення (на підставі Закону від 18.09.2012 № 5293-VI); погодження розміщення підприємств та інших об'єктів, діяльність яких пов'язана з використанням водних ресурсів і може негативно впливати на їх стан (на підставі Закону від 09.04.2014 № 1193-VII); видачі дозволів на спеціальне водокористування водних об'єктів місцевого значення (на підставі Закону від 07.02.2017 № 1830-VIII). А районні ради (ст. 9 ВК України) були позбавлені повноважень з погодження розміщення підприємств, будівель, споруд та інших об'єктів, діяльність яких пов'язана з використанням водних об'єктів місцевого значення та може завдати їм шкоди (на підставі Закону від 09.04.2014 № 1193-VII). Отже, констатуємо, що децентралізація управлінських повноважень у цьому випадку не набирає обертів, а, навпаки, втрачає їх. Потрібно було б більш виважено підійти до коригування повноважень органів місцевого самоврядування у цій сфері. Так, є неприйнятним повне відлучення органів місцевого самоврядування від участі в організації спеціального водокористування. Адже не тільки не зашкодило б, а навпаки, було б корисним для розвитку територій у межах того чи іншого річкового басейну, якби, наприклад, органам місцевого самоврядування було надано право погоджувати питання про надання дозволу на спеціальне водокористування та порушувати питання про його аналювання. У такому разі органи місцевого самоврядування мали б безпосередній важелі впливу на організацію водокористування для виробничих та інших господарських цілей, а також можливість оперативно вставати на захист інтересів територіальних громад.

Зазначимо також надто закритий характер законодавчого визначення участі органів місцевого самоврядування в інтегрованому управлінні водним господарством України. Зокрема, Водний кодекс України не дає чіткого уявлення про участь органів місцевого самоврядування в розробці планів управління водним басейном та погодженні планів управління ризиками затоплення. Про таку участь можна дізнатися лише із підзаконних нормативно-правових актів - Порядку розроблення плану управління річковим басейном (п. 5): Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2017 № 336 [8]; Порядку розроблення плану управління ризиками затоплення (п. 3): Постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2018 № 247 [9].

Загалом сучасне реформування управління в галузі водних відносин, хоч і має базисну заданість, не скасовує його (управління) адміністративно-територіальну складову, яке презентують у певному форматі органи місцевого самоврядування. Попри окремі втрати (зовсім не обов'язкові) у повноваженнях з регулювання водних відносин ці органи загалом зберегли за собою той їх комплекс, котрий дає їм змогу брати участь у реалізації державної водної політики, впливати на її формування з огляду на наявні на місцях водогосподарські та водно-екологічні проблеми. Згідно з Водним кодексом України (статті 8-1, 9, 10) це, зокрема, повноваження з: погодження державних цільових, міждержавних програм використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів, участь у їх виконанні; розроблення, затвердження та виконання регіональних програм використання й охорони вод і відтворення водних ресурсів; затвердження проектів зон санітарної

охорони господарсько-питних водозаборів; прийняття у встановленому порядку рішень про віднесення водних об'єктів місцевого значення до об'єктів природно-заповідного фонду чи відповідних категорій особливої охорони; встановлення правил користування маломірними суднами на водних об'єктах; встановлення у разі потреби більш суворих, ніж загалом на території України нормативів якості води у водних об'єктах місцевого значення; обмеження, тимчасова заборона (зупинення) діяльності підприємств, установ і організацій у разі порушення ними вимог водного законодавства; організація роботи, пов'язаної з ліквідацією наслідків аварій та стихійного лиха, погіршенням якості вод або їх шкідливою дією, із залученням підприємств, установ і організацій у порядку, передбаченому законодавством; прийняття за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища під час виникнення аварійних ситуацій рішень про скидання стічних вод з накопичувачів у водні об'єкти, якщо це не призведе до перевищення нормативів екологічної безпеки водокористування; організація інформування населення про стан водних об'єктів, його зміну та здійснення водоохоронних заходів; організація роботи з влаштування прибережних захисних смуг вздовж річок, морів та навколо водойм; встановлення правил загального водокористування в порядку, визначеному ст. 47 Водного кодексу України тощо. Також органам місцевого самоврядування надано й комплекс повноважень із вирішення питань щодо питного водопостачання та водовідведення (ст. 13 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» [10]).

Висновки. Реформа управління у водній сфері, що за останні роки набирає обертів, забезпечила переведення на регіональний рівень управління основного навантаження з реалізації державної водної політики, забезпечення належного екологічного стану водного басейну. На цьому рівні відбувається переформатування системи територіальних органів, підпорядкованих Державному агентству водних ресурсів України, утворення представницьких органів (басейнових рад), що мають узгоджувати інтереси різних суб'єктів водних відносин, сприяти виробленню єдиних підходів щодо прийняття рішень, які стосуються екології певного річкового басейну. Не залишилися осторонь від реформи управління у водній сфері й органи місцевого самоврядування. Не з усіма новаціями у визначенні їх повноважень, що мають місце в межах цієї реформи, можна погодитись, зокрема з позбавленням їх права брати безпосередню участь у наданні дозволів на спеціальне водокористування. Також потрібно чіткіше на законодавчому рівні визначити окремі повноваження органів місцевого самоврядування щодо участі в інтегрованому управлінні водним господарством України (зокрема, з питань участі в розробці планів управління водним басейном та погодженні планів управління ризиками затоплення).

Використані джерела:

1. Концепція інтеграції, яка лежить в основі Водної Рамкової Директиви ЄС від 23.10.2000 (2000/60/ЄС), розглядається як ключ до управління охороною водних ресурсів у межах району річкового басейну та передбачає: інтеграцію всіх водних ресурсів, яка поєднує прісну поверхневу воду, підземні водні об'єкти, водно-болотні угіддя і прибережні водні ресурси в масштабі річкового басейну; інтеграцію всіх видів водокористування, функцій і цінностей у межах загальної політики, тобто дослідження води для навколишнього середовища, води для здоров'я і споживання людиною, води для секторів економіки, транспорту, відпочинку, води як суспільного блага; інтеграцію дисциплін, аналізів і експертизи, яка поєднує гідрологію, гідравліку, екологію, хімію, науки про ґрунт, технологію, інженерію і економіку для оцінки поточного тиску і впливів на водні ресурси; інтеграцію водного законодавства в спільну й узгоджену систему; інтеграцію всіх значних аспектів управління та екологічних й економічних аспектів, яка стосується відтворювального планування освоєння ресурсів річкового басейну: URL : http://apena.com.ua/images/documents/translations/Guidance_07_Ukr.pdf (дата звернення: 09.12.2018).

2. Концепція Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства на період до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.09.2009 № 1029-р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/239787900>; Загальнодержавна цільова програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року: Закон України від 24.05.2012 № 4836-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 17. Ст.146.; Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження інтегрованих підходів в управлінні водними ресурсами за басейновим принципом: Закон України від 04.10.2016 № 1641- VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 46. Ст. 780 (дата звернення: 09.12.2018).

3. Пункт 8 Типового положення про басейнові ради: Наказ Мінприроди від 26.01.2017 № 23. *Офіційний вісник України*. 2017. № 22. Ст.636.

4. Положення про Дністровське басейнове управління водних ресурсів: Наказ Держводагентства 23.01.2018 № 23. URL : <http://vodaif.gov.ua/polozhennya/> (дата звернення: 09.12.2018).

5. Положення про сектор у Вінницькій (або Волинській; Дніпропетровській; Донецькій, Луганській та Харківській; Житомирській; Закарпатській; Запорізькій; Івано-Франківській; Кіровоградській; Львівській; Миколаївській; Одеській; Полтавській; Рівненській; Сумській; Тернопільській; Херсонській та м.Севастополі; Хмельницькій; Черкаській; Чернівецькій; Чернігівській) області Державного агентства водних ресурсів України: Наказ Держводагентства від 06.06.2017 № 73. URL : <https://davr.gov.ua/territorialni-organi> (дата звернення: 09.12.2018).

6. Про затвердження організаційної структури Державного агентства водних ресурсів: Наказ Держводагентства від 01.03.2018 № 95 (у редакції наказу від 04.04.2018 № 151). URL : <http://env-approx.org/images/documents/200/Lysyuk.pdf> (дата звернення: 09.12.2018).

7. В Ужгороді провели установчі збори Басейнної ради річки Тиси. URL : <http://uzhgorod.net.ua/news/132071> (дата звернення: 09.12.2018).

8. Порядок розроблення плану управління річковим басейном (п. 5): Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2017 № 336. *Офіційний вісник України*. 2017. № 43. Ст. 1342.

9. Порядок розроблення плану управління ризиками загоплення (п. 3): Постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2018 № 247. *Офіційний вісник України*. 2018. № 32. Ст.1116.

10. Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення: Закон України від 10.01.2002 № 2918-III (з наступними змінами). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14> (дата звернення: 09.12.2018).

Стаття надійшла до редколегії 10.12.2018

Ерофеев Н. И. Влияние реформы управления в области водных отношений на правовое обеспечение полномочий органов местного самоуправления по вопросам водопользования и охраны вод

В статье рассматриваются особенности реформирования управления в области водных отношений, последствия влияния этого реформирования на полномочия органов местного самоуправления по вопросам водопользования, охраны вод. Сделаны выводы и аргументированы предложения, направленные на совершенствование водного законодательства в части, которая касается участия органов местного самоуправления в управлении водным хозяйством.

Ключевые слова: реформирование управления в области водных отношений, водопользование, охрана вод, водное законодательство, водные ресурсы, водный бассейн.

Ierofieiev M. The Impact of Management Reform in the Field of Water Relations on Legal Ensuring of the Authority of Local Government Bodies on the Issues of Water Utilization and Protection

In the article the features of reform of water management of Ukraine actively carried out in recent years. Highlighted the organizational structure of the government, which was formed by the basin principle and ensure the transfer to the regional level of main control of implementing policies, programs and objectives to ensure good environmental status of water basins, as water resources, coordination of economic and environmental interests in water utilization. Analysis which is carried out in the paper is indicated on the extensive system of basin and local water management authorities who have to interact, complement each other, coordinate their actions.

Impact of the reform of water relations in the development of local government authority on water utilization and protection is drawn attention. The author argues that despite some losses in indicated authorities (in particular, they have no right to grant permit for special water utilization and etc.), these authorities generally kept the a one of a set, which allows them to participate in the implementation of state water policy, influence the formation of this policy in view of the existing field. Proposals of improving water legislation in terms of the involvement of local authorities in the water management is explained.

Keywords: water management reform, water management, water protection, water legislation, water resources, water basin.

УДК 347.78

О. А. Любчик

ЗМІСТ СУБ'ЄКТИВНОГО АВТОРСЬКОГО ПРАВА

У статті проаналізовано наукові погляди на проблему визначення сутності та змісту суб'єктивного авторського права на твір науки, мистецтва та літератури,